

Riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola och pedagogisk omsorg

Beslutsnivå- och datum	Utbildningsnämnden 2019-01-31
Diarienummer	2019UTN/0015
Reviderat	
Lagstadgat styrdokument	Skollagen (2010:800)
Ersätter styrdokument	Plan för tillsyn av fristående verksamheter
Uppföljning	Nya bestämmelser eller praxis
Ansvar	Utbildningsnämnden

Inledning

Kommunen har enligt skollagen 26 kap. 4 § tillsyn över förskola och pedagogisk omsorg som kommunen har godkänt eller beslutat om rätt till bidrag. Vidare har kommunen tillsynsansvar över att enskild huvudman som godkänts att bedriva fristående förskola fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§.¹ Denna tillsyn omfattar inte kraven i 6 kap. om åtgärder mot kränkande behandling.

Med tillsyn menas att genom en självständig granskning kontrollera att en verksamhet uppfyller kraven i lagar och andra föreskrifter. Om brister upptäcks vid tillsynen ska kommunen fatta beslut om åtgärder som ska vidtas för att huvudmannen ska rätta till felen som upptäckts vid granskningen.²

Tillsynens syfte och omfattning

Tillsynen sker i förebyggande syfte och kommunen ska inom ramen för sin tillsyn lämna råd och vägledning för ökad och upprätthållen kvalitet. Kommunen ska kunna lämna upplysningar om vilka regler som är gällande samt bistå med råd om hur och var verksamheter kan finna vägledning. Dock ska kommunen inte uttala sin ståndpunkt om hur huvudmannen ska handlägga ett konkret ärende³.

För att kommunen ska kunna utföra tillsynen har kommunen rätt att på plats granska verksamheten. Det innebär att kommunens företrädare har rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten. Företrädarna har även rätt att

¹ Kraven för godkännande av enskild huvudman finns i riktlinjer för godkännande av enskild huvudman att bedriva fristående förskoleverksamhet.

² Skollagen (2010:800) 26 kap. 2 §

³ Prop. 2009/10:165 s. 545

Beslutsdatum: 2019-01-31	Diarienummer: 2019UTN/0015
Dokumentnamn: Riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola och pedagogisk omsorg	

närvara vid verksamhetens utbildningsmoment eller andra tillfällen som inkluderas i tillsynen. Både huvudmannen och anställda är skyldig att på kommunens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.⁴ Om kommunen vägras ta del av handlingar och annat material kan det komma att påverka beslutet om godkännande eller rätten till bidrag. Vidare kan kommunen förelägga den enskilde att fullgöra sina skyldigheter.⁵

Tillsynens utförande och innehåll

Tillsynen genomförs i olika former med olika granskningsområden. Skillnader kan även förekomma huruvida det är tillsyn av förskoleverksamhet eller pedagogisk omsorg då kraven i skollagen (2010:800) till viss del skiljer sig. I Värmdö kommun tillämpas fyra typer av tillsyn

- Årlig
- Regelbunden
- Riktad
- Kvalitetsgranskning

Årlig tillsyn

Värmdö kommun utför årligen tillsyn över fristående verksamheter. Vid den årliga tillsynen granskas F-skattsedel, att huvudmannen kontrollerat registerutdrag nyanställda samt att nyanställda förskolelärare innehar examensbevis/legitimation. För fristående förskolor granskas även huvudmannens ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten med god kvalitet. Om huvudmannen är en del av en koncern kan även koncernens ekonomi räknas med.

Regelbunden tillsyn

Regelbunden tillsyn ska genomföras vid fristående verksamheter minst en gång vart annat år. Minst sex veckor före inplanerat tillsynsbesök meddelas respektive förskola att kommunen ska genomföra tillsyn, vilka datum och tider det berör, vilken personal som ska närvara samt vilken tid berörd personal ska avsätta. Både rektor⁶ och huvudman ska göra sig tillgänglig för tillsynen. Kommunen efterfrågar samtidigt uppgifter från verksamheten genom formulär som huvudmannen och verksamheten ska besvara. Utifrån det inkomna materialet förbereds tillsynsbesöket.

I tillsynen granskas verksamhetens rutiner och kvalitet för att säkerställa att verksamheten arbetar utifrån de nationella målen enligt skollagen (2010:800), läroplanen för förskola⁷ och de allmänna råden som styr verksamheten. Centrala områden är exempelvis systematiskt kvalitetsarbete, personal, barngrupper, öppettider samt säkerhet. Sådant som är särskilt

⁴ Skollagen (2010:800) 26 kap. 6 och 7 §§

⁵ Skollagen (2010:800) 26 kap. 8 och 27 §§

⁶ Benämns som förskolechef enligt skollagen (2010:800) 2 kap. 9 § fram till nya bestämmelsen träder i kraft 2019-07-01.

⁷ Nya läroplanen Lpfö 18 träder i kraft 1 juli 2019, fram till dess gäller Lpfö 98 reviderad 2016.

Beslutsdatum: 2019-01-31	Diarienummer: 2019UTN/0015
Dokumentnamn: Riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola och pedagogisk omsorg	

motiverat i det enskilda fallet kan också ingå. Regelbundna tillsynen dokumenteras i en rapport och beslut.

Riktad tillsyn

Om kommunen får indikationer på att en fristående verksamhet möjligtvis har brister kan kommunen komma att genomföra riktad tillsyn. Bedömning av behovet av tillsyn görs i varje enskilt fall. Indikationer kan komma antingen vid annan form av tillsyn eller genom anmälan och klagomål. Hur tillsynen sker beror på vilka brister kommunen har fått indikationer om och begränsas endast till indikationsområdet. Kommunen kan komma att begära in dokumentation, genomföra intervjuer och anmälda eller oanmälda tillsynsbesök. Riktad tillsyn utmynnar i ett beslut.

Kvalitetsgranskning

Kommunen kan på eget bevåg genomföra kvalitetsgranskning hos både kommunala och fristående verksamheter. Kvalitetsgranskningen fördjupar sig på en utvald del hos verksamheten för att påvisa angelägna utvecklingsområden. Syftet är att ge vägledning och råd. Kvalitetsgranskning utmynnar inte i sanktionsåtgärder vid brister men kan leda till annan form av tillsyn.

Rapportering och beslut vid tillsyn

Kommunens tillsyn dokumenteras olika beroende typ av tillsyn. Regelbundna tillsynen dokumenteras i en rapport som anger om verksamheten lever upp till kraven enligt gällande föreskrifter och anger om det förekommer brister i verksamheten. Av rapporten framkommer om åtgärder behöver vidtas, vilka åtgärder som i så fall behöver vidtas och om ytterligare redovisning därmed krävs. Varje år sammanställs en sammanfattande rapport över den tillsyn som har genomförts och överlämnas för beslut till nämnden.

Möjliga ingripanden i tillsynen

Om det upptäcks brister vid tillsynen kan det bli aktuellt för kommunen att ingripa mot den enskilda huvudmannen. Då huvudmannen har det yttersta ansvaret för att utbildningen eller verksamheten bedrivs enligt bestämmelserna riktas alltid sanktioner mot huvudmannen. Kommunens sanktionsmöjligheter regleras i skollagen (2010:800) 26 kap. Sanktioner riktas mot huvudmän när det skett en överträdelse, vars innebörd är en avvikelse från de krav som följer av gällande författningar⁸.

Sanktionstrappa

Kommunen har olika möjligheter till ingripande i tillsynen som tydliggörs i nedanstående sanktionstrappa. Sanktionerna är uppdelade i nivåer utifrån allvarlighetsgrad av upptäckta brister. Följande punkter utgör inte sanktioner:

---

⁸ Prop. 2009/10:165 s. 546

Beslutsdatum: 2019-01-31	Diarienummer: 2019UTN/0015
Dokumentnamn: Riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola och pedagogisk omsorg	

- Den enskilde huvudmannen uppfyller samtliga krav i lagar och föreskrifter varmed *tillsynen avslutas*.
- Kommunen upptäcker brister som är att anse som ringa, enskilda huvudmannen vidtar nödvändig rättelse eller särskilda skäl föreligger för överträdelsen. Vid dessa omständigheter kan kommunen *avstå från att ingripa*. Kommunen kan avstå från att ingripa om exempelvis
  - Överträdelsen inte resulterat i negativa konsekvenser för annan enskild
  - Rättelse vidtas skyndsamt
  - Om verksamhetsansvarig själv anmält bristen eller försökt

Figur 1 Sanktionstrappa baserat på Skollagen (2010:800) 26 kap.

- Tilldelning av anmärkning
Om kommunen upptäcker en mindre allvarlig överträdelse under tillsynen kan huvudmannen tilldelas en anmärkning. Huvudmannen ska då inom viss tid åtgärda de brister som kommunen angett i beslutet. Om rättelse inte vidtas kan kommunen tillämpa högre nivå av sanktion.
- Tilldelning av föreläggande
Om huvudmannen inte uppfyller kraven i gällande föreskrifter kan kommunen besluta om föreläggande för huvudmannen att åtgärda aktuella brister. I beslutet framgår det vilka brister beslutet gäller och tidsfrist för åtgärder att vidtas. Föreläggande kan även

Beslutsdatum: 2019-01-31	Diarienummer: 2019UTN/0015
Dokumentnamn: Riktlinjer för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola och pedagogisk omsorg	

tilldelas om huvudmannen inte följer kraven i beslutet om godkännande som enskild huvudman eller rätten till bidrag. Beslut om föreläggande gäller omedelbart och kan förenas med vite⁹. Exempelvis kan otillåtna avgifter leda till föreläggande. Föreläggande kan endast tilldelas om huvudmannen har faktiska och rättsliga möjligheter att följa föreläggandet. Beslut om vitesföreläggande kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

- Återkallelse av godkännande
Återkallelse av godkännande kan om den enskilda huvudmannen begär det eller om kommunen beslutar om det. Kommunen kan återkalla godkännandet med två grunder
  - I. Föreläggande om åtgärder av brister och om missförhållandet är allvarligt kan kommunen återkalla godkännandet.
  - II. Enskilde huvudmannen inte uppfyller godkännandekraven
- Tillfälligt verksamhetsförbud
Kommunen kan tills vidare, helt eller delvis, tilldela enskilda huvudmannen tillfälligt verksamhetsförbud. Förbud kan ske om det är sannolikt med beslut om återkallelse av godkännande och om beslutet inte kan avvakta med hänsyn till allvarlig risk för barnens hälsa, säkerhet eller annan särskild anledning. Om inte annat beslutas gäller förbudet omedelbart och gäller i högst sex månader¹⁰.

Uppföljning

Uppföljning av riktlinjer sker vid nya bestämmelser eller praxis.

⁹ Skollagen (2010:800) 26 kap. 10 och 27 §§

¹⁰ Skollagen (2010:800) 26 kap. 18 §